

Του **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΡΕΤΑΙΟΥ**
Ανταπόκριση, Βρυξέλλες

Παράλληλα με την ευρωπαϊκή άμυνα, η Ε.Ε. επιχειρεί να επαναπροσδιορίσει τη σχέση της με την Τουρκία μέσω μιας φιλόδοξης ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη Μαύρη Θάλασσα και ενδεχομένως αργότερα και για τη Μεσόγειο. Όμως, πίσω από τη ρητορική περί «συμπερίληψης» διαφαίνεται μια επικίνδυνη διολίσθηση: η κανονικοποίηση της αυταρχικής Τουρκίας του **Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν** ως απαραίτητου γεωπολιτικού εταίρου και η δυνατότητα παράκαμψη των ανησυχιών της Αθήνας και της Λευκωσίας.

Με τη νέα ευρωπαϊκή στρατηγική της για τη Μαύρη Θάλασσα, η Κομισιόν ανοίγει την πόρτα σε μια νέα «επιχειρησιακή» συνεργασία με την Τουρκία του Ερντογάν, καθώς σκοπεύει να αναδείξει την Αγκυρα ως πολύ σημαντικό παράγοντα στις θαλάσσιες πολιτικές της Ενωσης. Και όλα αυτά, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της αντιπαράθεσης Ε.Ε. - Ρωσίας και στην προσπάθεια της Ευρώπης να βρει αναχώματα -και στη Μαύρη Θάλασσα- απέναντι στη Μόσχα.

Η ευρωπαϊκή στρατηγική για τη Μαύρη Θάλασσα, παρότι περιλαμβάνει αναφορές για «σε-

βασμό του Διεθνούς Δικαίου», «δικαιώματα των κρατών-μελών» και Δίκαιο της Θάλασσας, εγείρει σοβαρά ερωτήματα: πού τελειώνει ο ρεαλισμός της εξωτερικής πολιτικής της Ενωσης και πού αρχίζει η συνενοχή; Ποιο μήνυμα στέλνει η Ε.Ε. σε κράτη όπως η Ελλάδα και η Κύπρος όταν αναγορεύει την Αγκυρα σε εταίρο σταθερότητας, την ώρα που η ίδια υπονομεύει διαρκώς τη δική τους κυριαρχία;

«Βασικός περιφερειακός δρών»

Όπως διατυπώνεται στις σχετικές ανακοινώσεις της, η Ενωση αναγνωρίζει την Τουρκία ως «βασικό περιφερειακό δρώντα» για την ενεργειακή ασφάλεια, τη θαλάσσια παρακολούθηση και την πράσινη μετάβαση. Σε θεωρητικό επίπεδο, αυτή η προσέγγιση έχει βάση, καθώς η Τουρκία ελέγχει τα Στενά, συνορεύει με τη Ρωσία, φιλοξενεί αγωγούς και έχει αναβαθμίσει τις ναυτικές δυνατότητές της. Ωστόσο, όπως σημειώνουν Ευρωπαίοι αναλυτές, η πολιτική της επί του πρακτέου δείχνει το ακριβώς αντίθετο. Η Αγκυρα τηρεί αμφίθυμη στάση στον πόλεμο Ρωσίας - Ουκρανίας, διατηρεί συνεργασίες με τη Μόσχα, ενώ ταυτόχρονα μπλοκάρει, τροποποιεί και χειραγωγεί τις ναυτικές συμφωνίες με αυθαίρετες ερμηνείες της Σύμβασης του Μοντρέ (1936) για το καθεστώς των Στενών, ώστε να ικανοποιήσει τις δικές της επιδιώξεις. Όπως σχολιάζουν ακόμα και Τούρκοι αναλυτές «η Τουρκία δεν λειτουργεί ως εγγυητής σταθερότητας, αλλά ως χειριστής ροών και κρίσεων προκειμένου να διαπραγματεύεται καλύτερα με Ανατολή και Δύση».

Η Ε.Ε. φαίνεται να κλείνει τα μάτια σε αυτή τη διάσταση και να υιοθετεί ένα πλαίσιο «μηχανικής ισορροπίας», όπου η Τουρκία αναγορεύεται σε εταίρο εκ των πραγμάτων -έστω και δυνάμει ή με προϋποθέσεις- ανεξαρτήτως πολιτικής αξιοπιστίας. Πρόκειται για μια αποδοχή τετελεσμένων που, σε βάθος χρόνου, ενδέχεται να αποδυναμώσει την ίδια την έννοια της ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας. Την ίδια ώρα, σύμφωνα με συγκλίνουσες πληροφορίες, στους κόλπους της Ε.Ε. διαμορφώνεται η άποψη ότι θα πρέπει να αναγνωριστεί ανάλογος ρόλος για την Τουρκία και όσον αφορά τη Μεσόγειο, με στόχο να ενταχθεί σε σχήματα συνεργασίας για τη

θαλάσσια ασφάλεια, τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και την προστασία του περιβάλλοντος.

Η Τουρκία παραμένει έτσι ένας de facto συνομιλητής της Ε.Ε., από την άμυνα μέχρι τη Μαύρη Θάλασσα και τη Μεσόγειο, χωρίς να υπάρχει βεβαιότητα ότι η Ενωση θα λάβει τελικά υπ' όψιν της την αυταρχική παρέκκλιση της Αγκυρας και τη συνεχή αγνόηση εκ μέρους της των κυριαρχικών δικαιωμάτων Ελλάδας και Κύπρου.

Ετσι, ενώ η Ε.Ε. διακηρύσσει πίστη στο Διεθνές Δίκαιο και στα κυριαρχικά δικαιώματα των κρατών-μελών, την ίδια στιγμή καλλιεργεί σχέσεις επιχειρησιακής συνεργασίας με ένα κράτος που τα παραβιάζει ευθέως.

Το δόγμα του «πραγματισμού» της Ε.Ε. προκαλεί εύλογα ερωτήματα. Όπως σημειώνουν αναλυτές με τους οποίους συνομιλεί η **Realnews**, «αντί για κίνητρα δημοκρατικών μεταρρυθμίσεων, η Αγκυρα επιβραβεύεται για την περιφερειακή της ικανότητα εκβιασμού: στους μετανάστες στην ενέργεια, στο εμπόριο όπλων και στη διαχείριση κρίσεων».

Η πόρτα που ανοίγει στην Αγκυρα η Ε.Ε. για ενδεχόμενη χρηματοδότηση μέσω του ευρωπαϊκού μηχανισμού NDICI - Global Europe αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο μιας Τουρκίας ενσωματωμένης τεχνικά, αλλά απαλλαγμένης

Ανοίγουν νέα κερκόπορτα στον Ερντογάν

Η Κομισιόν, με τη νέα ευρωπαϊκή στρατηγική της για τη Μαύρη Θάλασσα, αναγορεύει σε εταίρο την Τουρκία, καθώς σκοπεύει να την αναδείξει ως πολύ σημαντικό παράγοντα στις θαλάσσιες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ενωσης

